

24.7.2024

lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/22264/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 56 a §:n muuttamisesta

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituksen turvapaikkapolitiikka perustuu hädänalaisimpien auttamiseen, kansainväliseen yhteistyöhön, turvallisuuden takaamiseen ja länsimaisten arvojen, kuten demokratian ja tasa-arvon, puolustamiseen. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten, naisten ja vammaisten oikeuksiin. Hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on, että annettu apu kohdentuu kaikkein hädänalaisimmille ja järjestelmän väärinkäyttö estetään. Hallitusohjelman mukaan turvapaikkahakemukseen kielteisen päätöksen saaneet palaavat tai heidät palautetaan lähtömaihin mahdollisimman nopeasti. Hallitus toteuttaa vapaaehtoisen paluun ja maasta poistumisen paketin, joka sisältää hallitusohjelman mukaan muun ohella sen, että laittomasti maassa olevilta poistetaan oikeus muihin kuin kiireellisiin sosiaali- ja terveystalouteihin sekä sosiaaliturvaan eli palataan tältä osin viime vaalikautta edeltäneeseen oikeustilaan.

Tavoitteet

Esityksellä pyritään turvaamaan valtiontalouden kantokykyä sekä julkisen terveydenhuollon palvelujärjestelmän kantokykyä tilanteissa, joissa Suomeen kohdistuisi laajamittaista maahantuloa ulkomaalaislain vastaisesti. Hallituksen tavoitteena on myös, että terveydenhuolto-oikeuksien rajaaminen suppeammaksi hillitsisi osaltaan sekä laitonta maahantuloa että maassaoloa.

Tehyn näkemykset

Tehy pitää tärkeänä, että paperittomien henkilöiden terveydenhuolto vastaa kansainvälisten ihmis- ja perusoikeussopimusten vaatimuksia. Vaikka suomalaisen terveydenhuollon kulmakivi on asiakkaan ja potilaan oikeus hyvään hoitoon, paperittomat muodostavat ryhmän, jolla on riski jäädä ilman hoitoa ja palvelua. Paperittomalla tarkoitetaan henkilöä, joka oleskelee Suomessa ilman laillista oikeutta. Ihmiset voivat päätyä paperittomiksi monin tavoin.

Tehy on ollut tyytyväinen lain aiempaan muotoiluun, joka on antanut kaikille, myös paperittomille henkilöille oikeuden välttämättömään terveydenhuoltoon. Nyt esitetty muutos huonontaa muutoinkin heikossa asemassa olevan ryhmän elämää. Välttämätön terveydenhuolto paperittomille on ollut käytössä vain vähän aikaa, eikä sen vaikutuksia Suomessa ole juurikaan tutkittu.

Tehy pitää hyvänä, että välttämätöntä kiireetöntä terveydenhuoltoa annettaisiin edelleenkin alaikäisille, raskaana oleville, infektiosairaudesta kärsiville, vakavasti ja pitkäaikaisesti sairaille tai vammaisille henkilöille sekä muutoin erityisen haavoittuvassa asemassa oleville.

Terveydenhuollon henkilöillä on eettinen velvollisuus hoitaa kaikkia. Terveydenhuollon henkilöstöä ei saa laittaa tilanteeseen, jossa joutuu valitsemaan, hoidetaanko jotakin henkilöä vai ei.

24.7.2024

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Sairaanhoidajat ry:n, Suomen Kätilöliitto ry:n Suomen Röntgenhoitajat ry:n ja Suun terveydenhuollon ammattilaiset ry:n kanssa.

Helsingissä 5.7.2024

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Ammatillisen edunvalvonnan päällikkö Petra Marjamaa petra.marjamaa@tehy.fi